

Nr. A83/032

11 juli 1983

EEN NIEUW MINISTERIE VOOR STAATSVEILIGHEID IN CHINA

Op 6 juni j.l. vond de opening plaats van China's zesde Nationale Volkscongres: het Chinese parlement. Tijdens de eerste zitting van dit college, waarvoor bijna 3.000 gedelegeerden in Beijing (Peking) bijeenkwamen, kondigde premier de oprichting aan van een ministerie voor Staatsveiligheid. Tot hoofd van het nieuwe regeringsorgaan werd benoemd, een tot dusverre weinig bekende topfunctionaris van het reeds bestaande ministerie van Publieke Veiligheid. verklaarde de oprichting van de nieuwe veiligheidsdienst uit het verlangen van de Chinese partij- en regeringsleiding naar een effectieve bestrijding van spionage en andere "contra-revolutionaire" misdrijven in de Volksrepubliek China. Daarnaast moet de instelling van het ministerie voor Staatsveiligheid waarschijnlijk ook geïnterpreteerd worden als een nieuwe versterking van de machtspositie van .

EEN NIEUW MINISTERIE VOOR STAATSEVEILIGHEID IN CHINA

Het Chinese inlichtingen- en veiligheidsapparaat vóór het zesde Nationale Volkscongres

Het inlichtingen- en veiligheidsapparaat van de Volksrepubliek China werd in 1949 samengesteld uit drie onder regeringstoezicht staande diensten. De offensieve inlichtingendienst werd in de jaren vijftig gereorganiseerd en ressorteert sindsdien als Tiaochabu (onderzoek afdeling) rechtstreeks onder het Centraal Comité van de CCP. Onder de dekmantel van o.a. diplomaten en journalisten of als illegal *) verzamelen de functionarissen van de Tiaochabu informatie in het buitenland. Binnen de Volksrepubliek zelf is dit partijorgaan belast met de analyse van de verkregen inlichtingen en de recruterende van in China verblijvende vreemdelingen.

De militaire inlichtingendienst wordt nog steeds gevormd door de tweede en derde afdeling van de generale staf van het Chinese Volksbevrijdingsleger en staat als zodanig onder het toezicht van het ministerie van Nationale Defensie. De tweede afdeling is uitsluitend binnen de Volksrepubliek zelf actief en houdt zich o.a. bezig met technische acties. Het militaire inlichtingenwerk in het buitenland valt onder de verantwoordelijkheid van de derde afdeling, in het Chinees Qingbaobu genaamd. De functionarissen van de Qingbaobu zijn doorgaans onder de dekmantel van bijvoorbeeld militaire attaché, maar ook als illegal werkzaam. Het ministerie van Publieke Veiligheid met de Chinese naam Gongganbu was tot voor kort de enige veiligheidsdienst van de Volksrepubliek China. Het orgaan fungeerde voor de opening van het zesde Nationale Volkscongres als een soort nationale politiemacht of staatspolitie belast met de zorg voor de binnenlandse veiligheid en de contra-spionage. In het buitenland bestond haar taak onder meer uit de beveiliging van ambassades, consulaten en andere Chinese vestigingen. Het Gongganbu heeft in het recente verleden als steunpilaar van het orthodoxe maoïsme een belangrijke rol in de Chinese binnenlandse politiek gespeeld. Tijdens de Culturele Revolutie gebruikte de invloedrijke

---

*) Een illegal is een inlichtingenofficier die voor zijn werkzaamheden in het buitenland gebruik maakt van een valse identiteit met een bijpassend (fictief) verleden.

*) het politie-apparaat ter ondersteuning van de groep radicalen rond , de vrouw van . Bovendien vormde het ministerie van Publieke Veiligheid in 1975 de machtsbasis van **) voor hij door als partij- en regeringsleider werd verkoren. moest later echter deze functies afstaan aan resp. de huidige secretaris-generaal van de CCP en premier , beiden protege's van China's nieuwe "sterke man"

Het nieuwe ministerie voor Staatsveiligheid

Een van de opvallendste maatregelen die op het terrein van de binnenlandse politiek door premier tijdens de eerste zitting van het zesde Nationale Volkscongres werden aangekondigd, was de oprichting van een ministerie voor Staatsveiligheid. De regeringsleider verklaarde dat het nieuwe orgaan een betere leiding moet geven aan de bescherming van de nationale veiligheid en de bestrijding van spionage. ***), voorheen vice-minister van Publieke Veiligheid werd tot hoofd van het nieuwe ministerie benoemd.

De oprichting van een tweede veiligheidsdienst naast het ministerie van Publieke Veiligheid wordt door de Chinese leiders in verband gebracht met de openstelling van China voor de buitenwereld. Dit onderdeel van

---

*) wordt beschouwd als de grondlegger van de inlichtingen- en veiligheidsdiensten van de Volksrepubliek China. Hij behoorde tot de groep van vijf leden die leiding gaf aan de Culturele Revolutie en was tot aan zijn dood in 1975 als lid van het Politburo en het Centraal Comité van de CCP één van de belangrijkste figuren achter

**) werd in januari 1975 door het vierde Nationale Volkscongres tot vice-premier en minister van publieke veiligheid benoemd. Hij heeft het ~~z~~ genoemde ambt waarschijnlijk bekleed tot de dood van op 8 januari 1976.

***) De nieuwe minister voor staatsveiligheid werd op 10 mei 1917 geboren in Zhejiang, een provincie aan de Oostchinese Zee. Vermoedelijk is hij na een carrière in het Chinese veiligheidsapparaat in 1964 benoemd tot vice-minister van het Gonganbu. Tijdens de Culturele Revolutie viel in ongenade maar in 1975 werd hij door toedoen van weer in zijn oude functie hersteld.

China's vernieuwings- en moderniseringspolitiek zou geleid hebben tot de verbreiding van "decadente westerse invloeden" met als gevolg een toename van de "contrarevolutionaire criminaliteit". Volgens westerse waarnemers wordt tot dit ongewenste nevenverschijnsel ook de recente kaping van een Chinees lijnvliegtuig naar Zuid-Korea gerekend. Deze affaire vestigde de aandacht van de Chinese regerings- en partijleiding op ernstige tekortkomingen in de methodes van het bestaande veiligheidsapparaat. Met name de competentie- en concurrentiestrijd tussen het ministerie van Publieke Veiligheid op centraal niveau en de onafhankelijk van elkaar functionerende veiligheidsautoriteiten in de provincies zou daar debet aan geweest zijn. Het hieruit voortvloeiende gebrek aan coördinatie bij de bestrijding van "contra revolutionaire" misdrijven vormde waarschijnlijk een van de belangrijkste factoren die tot de oprichting van het ministerie voor Staatsveiligheid hebben bijgedragen.

In een eerste persverklaring *) wees in verband met zijn benoeming vooral op de toenemende spionage door agenten van bepaalde vreemde mogendheden in China. Zij zouden niet alleen Chinese staatsgeheimen op het oog hebben, maar ook "subversieve en destructieve" doelstellingen nastreven. In de maandenvoorafgaande aan het zesde Nationale Volkscongres waren twaalf belangrijke Chinese functionarissen aangehouden wegens het verzamelen van inlichtingen voor Taiwan, hetgeen vermoedelijk de aanleiding vormde tot deze uiteenzetting van . Bovendien was in dezelfde periode in de Volksrepubliek de hoofdredacteur van een communistisch dagblad in Hongkong voor spionageactiviteiten ten behoeve van de Verenigde Staten berecht en veroordeeld tot een gevangenisstraf van tien jaar.

De Chinese massamedia gebruiken spionageschandalen doorgaans om bij de bevolking een overdreven vrees voor allerlei buitenlandse agenten aan te kweken. Op deze "spionitis" inspeland stelde de nieuwe minister in zijn verklaring effectieve maatregelen in het vooruitzicht ter bestrijding van spionage en andere contra-revolutionaire activiteiten gericht op het "ondermijnen en omverwerpen" van het Chinese socialistisch systeem. De burgers van de Volksrepubliek werden daarbij gewezen op de artikelen 53 en 54 van de Chinese grondwet, waarin de verplichting is vastgelegd om staatsgeheimen te bewaren en de veiligheid, eer en belangen van het moederland

---

*) Kinhua News Agency 21 juni 1983.

te beschermen.

Over de exacte taakverdeling tussen de ministeries van Staatsveiligheid en Publieke Veiligheid gaf aan de Chinese pers geen duidelijke informatie. Naar zijn zeggen zullen beide regeringsorganen hun eigen verantwoordelijkheid hebben, maar in nauwe coördinatie handelen bij het consolideren en versterken van de "democratische volksdictatuur" *). Deze vage formulering kan niet het feit verhullen dat de oprichting van een tweede veiligheidsdienst ten koste van de taken en de daarmee samenhangende invloed van het reeds bestaande veiligheidsapparaat zal gaan. Hiermee wordt de mogelijkheid geschapen om over te gaan tot een organisatorische en personele vernieuwing van een sector, die zich in het recente verleden heeft gemanifesteerd als een bolwerk van de orthodox-maoïstische lijn en zich daarom waarschijnlijk maar moeizaam aan de veranderingen na de dood van wenst aan te passen. Vanuit dit oogpunt beschouwd, vormt de instelling van het ministerie voor Staatsveiligheid een nieuwe versterking van de machtspositie van

Totnogtoe is niet bekend op welke wijze het ministerie voor Staatsveiligheid georganiseerd zal worden. In de internationale pers **) wordt het nieuwe Chinese regeringsorgaan vergeleken met het KGB. Hierbij dient in aanmerking te worden genomen dat het nieuwe ministerie in tegenstelling tot het Sovjetrussisch Comité voor Staatsveiligheid geen inlichtingentaak in het buitenland heeft gekregen. Naar het voorbeeld van het KGB zijn de afgelopen weken echter wel bijzondere eenheden aan het Chinese Volksbevrijdingsleger onttrokken en in het civiele veiligheidsapparaat opgenomen. Onder toezicht van het ministerie voor Staatsveiligheid zullen zij ingezet worden om de binnenlandse veiligheid te waarborgen. In dit kader zal hun taak waarschijnlijk niet alleen bestaan uit grensbewaking en objectbeveiliging, maar zich ook uitstrekken tot de bestrijding van alles waardoor de absolute leiding van de CCP wordt aangetast.

---

*) Chinese aanduiding voor hetgeen in de marxistisch-leninistische literatuur beter bekend staat als de dictatuur van het proletariaat.

**) Le Monde, 8 juni 1983, Frankfurter Allgemeine Zeitung 21 juni 1983